

ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "พัฒนาการของสถานีวิทย์เอเซียเสรี" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth-Interview) และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และจากรายการข่าว บทความที่ออกอากาศทางสถานีวิทย์เอเซียเสรี เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ให้ความหมายแก่ข้อมูลเหล่านั้นนำไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาวิจัยเรื่อง **พัฒนาการของสถานีวิทย์เอเซียเสรี** มี 3 แหล่ง คือ

1. **รายการวิทยุกระจายเสียง** จากศูนย์ข่าว กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ออกอากาศทางสถานีวิทย์เอเซียเสรี ด้วยคลื่น เอ เอ็ม ความถี่ 1,575 กิโลเฮิร์ตซ์ ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ซึ่งมีตารางเวลาการออกอากาศรายการข่าว บทความ และรายการอื่น ๆ 6 ภาษา ดังนี้

ภาษาเวียดนาม	เวลา	5.30-6.00
ภาษากัมพูชา	"	6.00-6.30
ภาษาลาว	"	6.30-7.00
ภาษาไทย	"	17.30-18.00
ภาษามลายู	"	18.00-18.30
ภาษาอังกฤษ	"	22.00-22.30

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล เพื่อให้ได้คำตอบถึงแนวทางของพัฒนาการ บทบาทหน้าที่ ลักษณะการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานีวิทยเอเชียเสรี จากบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตรายการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยบุคคลที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) มีดังต่อไปนี้

2.1 คุณสินไพบูลย์ ปัทมสูตร ผู้อำนวยการกองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ โดยเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ เป็นหัวหน้าสถานีวิทยเอเชียเสรี

2.2 คุณสุรพันธ์ บุญमानพ เจ้าหน้าที่การทูต 7 สถานีวิทยเอเชียเสรี

2.3 คุณกนกเนตร ภูสิริอนุสรณ์ เจ้าหน้าที่การทูต 5 สถานีวิทยเอเชียเสรี

3. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารอื่น ๆ ได้แก่ ข้อมูลประเภทหนังสือ รายงาน บทวิทยุ บทความ จุลสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เป็นข้อมูล และแนวคิดประกอบการศึกษา โดยทำการค้นคว้าจาก

3.1 ศูนย์ข่าว สถานีวิทยเอเชียเสรี กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

3.2 ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

แบ่งวิธีการเก็บข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ตามประเภทแหล่งข้อมูลในการศึกษาได้ คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. รายการวิทยุกระจายเสียง โดยทำการเก็บบทวิทยุ จากรายการข่าวและรายการอื่น ๆ ในภาคภาษาไทยและภาคภาษาอังกฤษของสถานีวิทยเอเชียเสรี และบทแปลรายการข่าวและรายการอื่น ๆ ภาคภาษาต่างประเทศ 4 ภาษา คือ ภาษาเวียดนาม กัมพูชา ลาว และมลายู มาเป็นภาษาไทยตามวันและเวลาการออกอากาศดังที่กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย

2. ประเภทบุคคล เนื่องจากกระบวนการดำเนินงานด้านสื่อสารมวลชน มักจะไม่มี การกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้นจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth-Interview) โดยสัมภาษณ์เอาแต่ จุดที่ต้องการหรือจุดความสนใจเฉพาะ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำสมุดจดบันทึก และเครื่องเทปไปใช้ในการ สัมภาษณ์ด้วย เพื่อจดประเด็นสำคัญของผู้ให้คำสัมภาษณ์ โดยสรุปและถอดเทปเพื่อค้นหาราย ละเอียดยกครั้งหนึ่ง

ในการเก็บข้อมูลประเภทบุคคลนี้ จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- 2.1 แนวทางพัฒนาการของสถานีวิทยุเอเซียเสรี
- 2.2 กระบวนการผลิตรายการข่าวและรายการต่าง ๆ ของสถานีวิทยุเอเซีย เสรี มีวิธีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง
- 2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเป็นอย่างไร
- 2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการข่าวและราย การอื่น ๆ ของสถานีวิทยุเอเซียเสรี
- 2.5 ผลการตอบกลับจากการรับฟังข่าวสารของสถานีวิทยุเอเซียเสรี ทั้งในแง่ ของเนื้อหาสาระและความชัดเจนในการรับฟังของผู้ฟังที่อยู่ในประเทศและต่างประเทศ

เมื่อได้คำตอบจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแล้ว ก็จะนำมาจดบันทึกไว้เพื่อเป็นหลัก ฐานประกอบการศึกษาต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ประเภทเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลประเภทงานเขียน หนังสือทางวิชาการ ราย งาน หนังสือครบรอบของสถานี บทความ จุลสารวิทยุเอเซียเสรีและเอกสารต่าง ๆ ที่กล่าวถึง สถานีวิทยุเอเซียเสรี โดยเก็บรวบรวมจากศูนย์ข่าวสถานีวิทยุเอเซียเสรี กรมสารนิเทศ และ ห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ก่อนจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล จำเป็นต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวตามลักษณะของข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นหลักฐานจากบทวิทยุ ในรายการภาคภาษาไทย ภาคภาษาอังกฤษและบทแปลภาคภาษาอินโดจีนและภาคภาษามลายูของสถานีวิทยุเอเซียเสรีตามที่บันทึกไว้ นั้น เมื่อได้สำเนาเอกสารแล้ว จะตรวจสอบ วันที่ เดือน ปี ที่นำเสนอเทียบกับต้นฉบับอีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งเนื้อหาข่าวแต่ละข่าวที่เสนอในแต่ละภาษาที่อาจมีทั้งความเหมือน และความแตกต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะต้องนำสำเนานั้นมาจัดประเภทภาษา แล้วทำการบันทึกลงวันที่และภาษา การตรวจสอบในลักษณะนี้ คือ การตรวจสอบในเรื่องของเวลาและภาษาที่ออกอากาศให้อยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้

2. ข้อมูลประเภทบุคคล จะทำการตรวจสอบในเรื่องของเวลากลับคือ เมื่อเวลาให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลที่เคยให้ไว้จะเหมือนเดิมหรือไม่ วิธีการนี้ คือ การสัมภาษณ์ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่เคยสัมภาษณ์แล้วประมาณ 2 เดือน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกันเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3. ข้อมูลประเภทเอกสารอื่น ๆ ทำการเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะเดียวกันกับเอกสารฉบับอื่น ๆ ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร แล้วจึงนำข้อมูลนั้นมาใช้ประกอบการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ตลอดเวลาที่ทำการศึกษาเก็บข้อมูล ไปจนถึงขั้นที่ได้ข้อมูลตามต้องการทั้งหมดดีแล้ว จึงจะทำการวิเคราะห์สรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งมักจะใช้หลักการแบบอุปนัย (Inductive) และมีแนวคิดทฤษฎีมาเป็นกรอบในการพิจารณา สำหรับงานวิจัยนี้ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ข้างต้น จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. วิเคราะห์ประวัติความเป็นมาและโครงสร้างของสถานีวิทยุเอเซียเสรี การวิเคราะห์ในส่วนนี้ผู้วิจัยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1.1 วิเคราะห์จุดเริ่มต้นของสถานีวิทยุเอเซียเสรี เป็นการวิเคราะห์ถึงสาเหตุในการก่อตั้งสถานีวิทยุเอเซียเสรี โดยผู้วิจัยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารทางราชการ ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคล

1.2 วิเคราะห์โครงสร้างของสถานีวิทยุเอเซียเสรี โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่ององค์กรวิทยุกระจายเสียง บทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดลักษณะการดำเนินงานและการนำเสนอเนื้อหาสารของสถานีวิทยุเอเซียเสรี การวิเคราะห์ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้อาศัยข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารและการสัมภาษณ์ของบุคคล

3. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของสถานีวิทยุเอเซียเสรีในอนาคต การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคล การค้นคว้าเอกสารทางราชการ และเอกสารอื่น ๆ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย